

viva és aygua en plor que en ondes de mar», Lull (*Li d'Amic e Amat*, § 38, en la versió de *Blanq.*, NCL. III, 19.10). D'on: *font viva*: «Torrents y las fonts *vivas* / totes s'aixugaran / ---» en un romanç de pronòstic, datat de 1601 per MilàF (*Romillo.*, 18.10B). «Adéu, Covés de Rives, / ja no us veuré may més, / fontana remeyera d'aygues *vives*, / cistell-de-flors de Núria / --- / ja 'l ressó no ohiran de ma cantúria / --- / ja ve 'l Comte l'Arnau: / boscos, soleys, masies que 'l cor ama, / per sempre, adéu-siau!», *Canigó* XII, 149.

Resta fixat en toponímia: *la Coma de Font-Viva*, la gran vall que baixa de l'Estany de Lanós cap a la Vall de Querol; en l'ús de la llengua comuna i del parlar dialectal: «abans això no eren aigamolls sinó *áiço biu*: s'hi feien tenques i pagres» emp. (l'Armentera, 1958); anàlogament aplicat al mineral: «en aquest terme tot és *penya viva*», *cot*, men. (Alaior, 1964); «una mena d'altar de *roca viva*», Ruyra (*Entre Flames*, 187); «A un racó de la clastra --- de la possessió aont vaig néixer --- hi ha el portal de la tafona --- en el llindar de *pedra viva* del portal de la tafona s'hi troba, toscament gravada, la data 1638», JnRosselló (*Manyoc*, p. 23). *Flama viva*, Verdaguier (*infra*).

I bastarà afegir-hi un parell de cites dels clàssics posteriors, en aquestes accions bàsiques: prenent comiat dels sicilians quan s'embarca per al desafiament de Bordeus, els promet Pere el Gran: «aitant com aquest món dur --- no us fallirem --- e encara us prometem que si Nós escapam *vius* de la batalla, que Nós hic tornarem tantost», Muntaner (*Casac*, II, 32.5). «--- Dix la Comtessa —entrar-me-n'he plorant ---. Lo Comte pres dolorós comiat d'ella, besant-la moltes voltes, lançant dels seus ulls *vives* làgremes --- partint de --- Varoÿch, recullí-s en una nau ---», JoMartorell (§ 4, *Ag.*, 20.5). Amb paper de substantiu: «hac fet legir en públic lo testament del príncep Luís, qui vincia lo principat a la sogra del Sr. Infant --- après mostrà la donació que n'havia feta, *entre vius*, a la infanta, sa mare ---», Muntaner (fets de 1315, § 267, *Casac*, VII, 54, 13), o sigui el que després s'ha dit, llatina-ment, *donació inter vivos*.

«ÈLOGI DE LA PARAULA --- No haver-vos dit sinó paraules *vives* --- si alguna paraula *viva* haveu sentit --- una paraula *viva*, una sola... llavors feliç jo, feliços vosaltres», Maragall, 1905 (*O. C.*, 668b15). «Això és la vida, *oidà*, - això és el plér, fora tristesses! / Que els homes duren poc - Dionysos, vine a mi! / A mi rondes del ball, - dones, corones ben florides! / Vinga el desori avui! / Qui sap demà qui serà *viu*?», Coromines (*Termes de Meleagros*, *O. C.*, 1353).

Substantivat en sing. 'voraviu, voreta, veta o cordó del cantell de la roba': veg.-ne detalls en *DAG.*, art. 1.ª; documentat des de 1578 (*AlcM*, § II, 3); «tenir-lo darrera 'l taulell, acanant cordonets de *vius* per a alguna cotillayre», EmVilanova (*O. C.* II, 98). La frase de *viu en viu* és viva pertot: «Menjar de *viu en viu*: lo qui pica molt, v. gr. sas pussas», *DFgra.*, cat. or.: «és tan mala ànima que soterra es gats de *viu en viu*», Ruyra (*La Parada*, 50), i més exs. or. en *DAG.*: *cremar de viu en viu*, *menjar de viu en viu*; cat. occid.: «no

hi va faltar més que un tillet per a que no'l soterrassen de *viu en viu*» tort., Vergés Paulí (*Espurnes* v, 71).

DERIV.: *Vivaç* [Lab. 1888, *DOrt.* 1917], pres del ll. *vivax*, -ācis, merament literari o del tecnicisme botànic, i acceptat com a corollari de *vivacitat* [Lab. 1840], ll. *vivacitas*, -ātis, ben arrelat en la llengua. *Vivalló* [Pitarra, *DAG.*], *vivarrò* mall., *vivetó* men., *viveró*, *vivatxo* [Belvitges, Labèrnia, Genís Aguilar], derivats afectius, hipocorístics (*vivaratxo* és castellanisme, amallorquinat ocasionalment, com *vivaretxo*, *DAG.*). *Vivid* [Lab. 1888], pres de *vividus*, clàssic i molt usual en llatí: «--- / avança a tot galop l'estol del vencedor, / té un revolver triomfal la *vivida* crinera, / té un cos de semidéu l'intrèpid conductor ---», Alomar (*La Quadriga*, v. 7). Tant o més usuals que els adj. són els adverbis *vivaçment*, *vidadament*, molt usat també *vivament* [Belv.]. *Vivesa* [Lacav.] c. 1460: «cercant-li vado / que l'amansàs, abonancàs, / de l'arispèa: / per sa *vivea* / dubtant no surta / ---», JRoig (*Spill*, 2884); *vivor* [Belv.], d'aplicació més limitada, sols espiritual.

Viver [1388], del ll. *VIVARIUM* 'indret destinat a tenir-hi animals vius, com conills, i especialment peixos', 'aquari de peixos', heretat per tot el romànic d'Occident (i transmés pel ll. vg. al neogrec y al germ. occid., on és comú des d'antic a tot el continental, a.-al. ant. *wīari*, b.-al. ant. *wihiri* etc.): *REW*, 9409; Kluge, s. v. *weiher* «fet omplir lo *viver* del ort, que sia plen d'aygua, e si no-y ha peix, n'i façats metre de *viu*», carta de Joan I, 1388 (*DAG.*; *E. U. Cat.* XIII, 117); «un delitable jardí, en lo mig del qual --- féu un *viver* molt clar ---», *Decam.* x, § 6, 576.16, després hi pesquen peix, 575.9f., 576.12 'estanyol de jardí' (id. vi, § 10, 379.16, text a *PÉLAG*); «un dia, amagadament furtí molt peix de un *viver* de uns religiosos» 1556, en el *Ll. del Roser* lleidatà, 146; «DEL VIVER Y PEIXOS: bassa --- *viver* o estanc per tenir peixos: piscina ---», *OPou* (*ThPu.*, 64, 65).

Viu pertot per a coses d'aigua, però sobretot en el Princ., particularment al N. de la línia Bna.-Lleida (*bibé*), i tant o més ross.; basses: Llanera, Llo, Tarrerac (1960-4). Sovint identificat amb fonts o llocs on n'hi ha: «hi ha un *viver* que en diuen *la Font del Vingatà*», on es forma el rieral dit *La Torrentera* (Oristà, 1935), Vallcebollera, Lavansa. Sovint també topònim (*Viver*, Berg. etc.), o quasi-topònim, partides etc.: «a *lux bibés* hi ha aiga que cor(re), Òpol (1960); «en el Toron, no raja gaire aiga, i surt de terra, però va a un *viveret*», Campmany d'Emp. (1958). I no gaire menys freqüent és que es digui d'un paratge fluvial, com ho observo des de les Corberes fins a la Noguera i el Maestrat: *Gorg del Viver* a la Tet (Rodés, 1960), *Lo bibé*, toll on neix aigua dins la Ribagorçana (Montgai, 1956); *Toll del bibé* en el Bergantes (Palanques, 1961). En alguna comarca (Gironès ---) se n'ha extret un adj. (ús també existent en llatí, però pot ser innovació cat., car no es troba en les llengües germanes): «ho reguem amb *l'áiço bibé*» d'aquestes fonts» (Riudellots de la Creu, 1964).

L'aplicació aquàtica no hi deixa d'estar acompanya-